

אין עוד מלבדו

לע"נ מו"ר הגאון ר' יצחק אייזיק ב"ר בנימין זאב מנצח צוק"ל
נלב"ע י"ב תמוז תשפ"ג

ועד שבועי שנמסר ע"י אחד הדרשנים שליט"א

פרשת ויגש

את הדלת, ובשנים אחרים לא, וכך עברתי מבית לבית עד שזימן לי הקב"ה אחד מהעסקנים שם, שהודיעני שאין זה מכבוד התורה שאסובב כך על הפתחים, לא זו הדרך, אלא ישב נא מר בביתו, ואנו נסדר עבורו 'פגישות' אצל העשירים כנהוג אצל אנשים חשובים, וכך יבוא מר לתכליתו.

בהגיע העסקן לדבר עם אחד העשירים הגדולים ותיאר בפניו את מפעלות הישיבה וכו', נענה העשיר ואמר: למחר הנני נוסע למרחקים ברכבת היוצאת בשעה שמונה בבוקר, יבוא נא ראש הישיבה אל תחנת הרכבת כרבע שעה לפני שמונה 'ונסדר' שם את כל העניינים. ויהי בבוקר התעוררתי משנתי באיחור בשעה שבע – לראשונה בימי חיי (רבים ישנם אשר קמים בפעם הראשונה ב'שבע', ובפעם האחרונה ב... אלא שאצל גאב"ד פוניבז' הי' זה להיפך, שעה מוקדמת יותר), מיד עשיתי חשבון ביני לבין עצמי כי אם אפנה כעת להתפלל בציבור 'אפסיד' את הפגישה עם העשיר, מוטב שאתפלל ביחידות בביתי שהרי גדול תלמוד תורה דרבים לבטל עבורו פעם אחת תפילה בציבור, אולם מיד דחיתי מחשבה זו וגמרתי אומר להתחזק בדברי חז"ל "אין אדם שומע לי ומפסיד", אלך לביהמ"ד ואתפלל כראוי בציבור, וה' הטוב ישלים ממקום אחר.

אחר גמרי את התפילה בשעה שמונה ומחצה, חשבתי לעצמי - לכל הפחות אנסה ואגש לתחנת הרכבת, אולי משם תצמח ישועתי, ואכן, הגעתי לשם בשעה שמונה וארבעים דקות, לאחר חמש דקות בדיוק, והנה מופיע

שיעור קריטי בניהול האלוקי

כ' בפרשה: וְעַתָּה לֹא אֶתֶם שְׁלַחְתֶּם אֵתִי הִנֵּה (בראשית מה, ח), שיעור ענק בהלכות השתדלות מגלה לנו התורה הקדושה: האדם במו ידיו מממש את הרצון האלוקי, נכון שהאחים שלחו, אבל הם אמרו: וְנִרְאָה מִה יִהְיֶה חֲלֻמֹתָיו (שם לז, כ), וכל מטרתם הייתה להרחיקו לנקודה הכי קיצונית מהתגשמות חלומותיו, כעת מתברר שעל ידם סבבה ההשגחה העליונה את הישועה.

יש כאן הזדמנות עצומה לרכוש "משקפיים" להסתכלות נכונה על החיים, כמה פעמים בחיים אנחנו במו ידינו מרחיקים את עצמנו מהמטרה ששמנו לנו... הרי "אין אדם שומע לי ומפסיד", כמה פעמים אדם עוזב לפני סוף התפילה כי נדמה לו שהוא ירוויח מזה.

יש מְפַזֵּר (גם מְזַמְנו למען ה') – וְנוֹסֵף עוֹד (משלי יא, כד) כידוע גאב"ד פוניבז' רבי יוסף שלמה כהנמן צוק"ל היה זקוק לסכומים אדירים להעמדת וקיום מפעלו – הישיבה הקדושה, פעם אחת בחזרו מנסיעה כזו לפראנקפורט, נעמד אצל הבימה בהיכל הישיבה, הראה לקהל התלמידים צ'ק שנתן אחד מעשירי העם ובו נכתב סכום אדיר, שהיה בו כדי להחזיק את הישיבה למשך כמחצית השנה.

ואז סיפר להם: מתחילת דרכי בהגיעי לפראנקפורט חיזרתי על הפתחים אחת לאחת, בבית אחד פתחו לי

ההיפך מחיוב ההודאה לה' שהיא כידוע תכלית הבריאה.

וכן מצינו את הזהירות הנצרכת במה שארע אצל רחל, שאמר לה יעקב: הַתַּחַת אֶלְקִים אֲנֹכִי אֲשֶׁר מִנֵּעַ מִמֶּנֶךָ פָּרִי בָטָן (בראשית ל, ב), שרצה בזה ללמד שככה לא מדברים.

חשיבותה הרבה של ההודאה לה'

ומכאן יש ללמוד גם לצד החיובי, שכשם שצריך להשריש את הנקודה הזו בתוכנו עד כמה צריך להיזהר מלהתלונן, שהרי אפ' תלונת שוא עולה כ"כ ביוקר, אזי מידה טובה מרובה פי חמש מאות, ועאכו"כ שצריך להטמיע בליבנו את חשיבות ההודיה לה'.

ראיתי בנתיבות שלום שאמר שהרי ידוע שכולם רוצים לקבל מהקב"ה מאוצר מתנת חינם, שזו משאת נפשו של כל אחד מאיתנו, ואיך זוכים בזה? אומר הנתיבות שלום: שזה ע"י להודות על חינם, כלומר, למרות שיש לאדם קושי ובכ"ז הוא מתאמץ להודות, והוא מתאמץ להאמין שזה לטובתו, ושהקב"ה רב חסד, וכי לעולם חסדו, 'לטובתי נשברה רגל פרתי' ואז במדה כנגד מדה יזכה גם האדם לקבל מאוצר מתנת חינם.

עולם התמורות

הרי אנחנו נמצאים בעולם התמורות, כך זה נקרא בקדמונים, הסטייפלער הי' משתמש בזה הרבה, שאנחנו יכולים להחליף יסורים עצומים בעוגמת נפש קטנה, בשריטה קלה באוטו, בפנצ'ר בגלגל, בכאב קטן, וכן הלאה.

וכן ידוע מהרמב"ן (בשער הגמול) שרגע של גהינום זה יותר משבעים שנות יסורי איוב, אבל לעומת זאת, ע"י יסורים של רגע בעוה"ז, אפשר לבטל הרבה יותר בעוה"ב.

וכמ"כ הגאון מוילנא פעם סיפר על הגיהינום, אז אחד התלמידים שלו שהי' חולה ונטה למות שאל אותו: מה הסיכוי שלנו אם הגיהינום הוא כ"כ נורא? וענה לו: הסיכוי שלנו זה העוגמת נפש שיש לנו בעוה"ז, כל עוגמת נפש קטנטנת מכפרת ומכסה,

עשיר זה לנגדי... והחל להתנצל על שהייתי צריך להמתין עליו כשעה שלימה, כי נאנס באונס גמור והוכרח ליסע ברכבת של תשע במקום בשל שמונה. ואז נתן לי צ'יק זה אשר עיניכם רואות כי יש בו כדי סיפוק לכלכל את הישיבה במשך ששה ירחים.

והוסיף הרב ואמר: לא באתי להראותכם בזה ש'אין אדם שומע לי ומפסיד', שהרי מאמינים בני מאמינים הננו, ודברי חז"ל אין צריכים הוכחות כי אמת הם, אך זאת רציתי להראותכם, כי לא די שאין מפסידים מקיום התורה והמצוות, אלא אדרבה מרוויחים בכפלי כפלים, שהרי אם הייתי ממחר ומתפלל ביחידות, ואכן, הייתי מגיע אל תחנת הרכבת בשעה היעודה... וכי הייתי נשאר להמתין על עשיר זה במשך שעה שלימה - מבלי הידיעה שאחרי שעה 'בוא יבוא ברונה' העשיר שלכבודו באתי עד הנה, ודאי שלא, אלא הייתי מתייאש וחוזר לביתי, באמונה ש'הכל מן השמים', ולא ידעתי כי גרמתי לזה במעשי. אדרבה, רק מאחר שהתפללתי בציבור בלא חשבונות רבים קבלתי צ'יק זה.

כמה מסוכן להתלונן

עוד כ' בפר': וַיֹּאמֶר פְּרָעָה אֶל יַעֲקֹב כִּפְמָה יָמֵי שְׁנַיִ תְּחִיָּדָ? וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל פְּרָעָה יָמֵי שְׁנַיִ מְגוֹרֵי שְׁלֵשִׁים וּמֵאֵת שְׁנָה מְעַט וְרַעִים הָיוּ יָמֵי שְׁנַיִ תְּחִי וְלֹא הִשְׁיִגּוּ אֶת יָמֵי שְׁנַיִ תְּחִי אֲבֹתַי בְּיָמֵי מְגוֹרֵיהֶם (בראשית מז, ח-ט), מביא הדעת זקנים מבעלי התוס' מדרש: בשעה שאמר יעקב: מעט ורעים, אמר לו הקב"ה: אני מילטתיך מעשיו, מלבן, החזרתי לך את דינה, את יוסף, אתה מתרעם על חייך שהם מעט ורעים? חייך שמניין התיבות שמן 'ויאמר פרעה' יחסרו משנותיך, והם ל"ג תיבות, ומניין זה נחסרו מחייו, יצחק הי' חי 180, ויעקב חי רק 147.

מעשה אבות סימן לבנים

רואים כאן דבר כ"כ נורא, שהורידו משנותיו של יעקב 33 שנים. אך תמהתי לעצמי: איך יכול להיות שיעקב אבינו התלונן? וחשבתי לומר, שיעקב אבינו רצה ללמד את כל הדורות מה התעריף היקר של ההתלוננות, ועד כמה אסור ומסוכן להתלונן, כיון שזה

ואם הי' יודע עד כמה היא תכנית חסכון כמה הי' שש בה.

"פרסה השקפתית"

הי' סיפור עם ר' שלום שרעבי, שהגיע אליו יהודי שהי' בעל יסורים נורא, ותוך כדי המתנתו להיכנס לרב נרדם, וראה בחלום את המשפט שלו, שמגיעים משאיות אדירות עם רח"ל מלאכי חבלה, עבירות שהוא עשה, ואח"ז החלו להגיע הזכויות והמצוות "בימבות" קטנות עם מצוות שהוא עשה, וזה לא הצליח להזיז כלום, אבל אח"כ התחילו להגיע עוד משאיות גדולות של יסורים, והם התחילו לעלות ולעלות ולעלות את הכף, ורגע לפני שהוכרע הכף לטובת הזכויות נגמרו המשאיות של הייסורים, אז תוך כדי חלום הוא צעק: תביאו עוד, ואז הוא התעורר, קם והלך והבין את המסר השמימי.

המתבונן בנקודה זו יקל עליו מאוד לא רק להימנע מלהתלונן, אלא עוד להודות להקב"ה, שהרי איזה עסקה גדולה הוא עושה, שבכל כאב ובכל קושי הכי קטן הוא מחליף יסורים בלתי ניתנים לשיעור, כי לעולם חסדו. [עם כל זאת יש לציין: שאנחנו גם מתפללים ואל תביאני לידי ניסיון, לא כל אחד הוא בדרגה לבקש ע"ע יסורים, ואכמ"ל].

וכמו שר' יונה אומר עה"פ: **כִּי חָמַת אָדָם תִּוְדָן וְשֹׁאֲרֵית חָמַת תִּתְּגַר (תהלים עו, יא),** שכשאדם מודה להקב"ה על הקושי ומבין שזה מגיע לו על חטאים שעשה וכדו', אז הקב"ה עוצר את המשך הקושי.

כל הצלחתנו רק מבעל הרחמים

חשוב להזכיר עוד, גם את דברי ר' יונה החשובים בשע"ת (שער ג', כט) עה"פ: **לֹא בְצַדִּיקֶיךָ וּבְיִשְׁרֵי לְבָבְךָ (דברים ט, ה),** הוזהרנו בזה שלא נדמה בנפשנו הצלחתנו בצדקתנו וביושר לבבינו, אבל נאמין ונדע עם לבבינו כי הצלחתנו בחסד העליון וברוב טובו. וכמש"כ בבהמ"ז: **הזן את העולם כולו בטובו.**

צריך לדעת ש-אם צדקתך - מה תתן לו? או מה מידך יקח? (איוב לה, ז), כל הצלחות של האדם זה רק מטוב ה', זה דבר נורא, לפעמים נדמה לנו שכיון

שאנחנו התחזקנו ועשינו - ולפעמים אכן עושים דברים גדולים - אבל עלולים לחשוב שזה שלפעמים יש לו ילד מוצלת, או כל סיעתא דשמיא אחרת זה מכוח מעשיו החשובים, וע"כ צריך להיזהר ממחשבות כאלו, הוזהרנו בזה, אומר ר' יונה, אבל נאמין ונדע עם לבבינו כי הצלחתנו בחסד העליון וברוב טובו.

לשלם על "צימעס" אחד - האומנם?

וכמו שר' חצק'ל לוויןשטיין צוק"ל הי' אומר: שעם כל המעש"ט שאדם עושה כל ימי חייו, הוא לא יכול לשלם אפ' על "צימעס" (גזר) אחד שאכל כאן בעולם הזה.

וכמו שדוה"מ אומר: **מָה אָשִׁיב לָהּ? כָּל תַּגְּמוּלוֹהִי עָלַי (תהלים קטז, יב),** כאילו החוב נשאר מלא, ודוה"מ עם כל הצידקות שלו, שגם אם נחיה אלפי שנים לא נוכל לתאר ולשער, ובכ"ז הוא אומר: **מָה אָשִׁיב לָהּ? כָּל הַחֹב שֶׁלִּי כִּלְפֵי מֶלֶךְ הָעוֹלָם עוֹמֵד בְּשִׁלְיֹמוֹת.**

מוטלת עלינו החובה וגם הזכות לשים לב **ש-ה-כ-ל ב-כ-ל מ-כ-ל הוא טוב ה'**, והכל הוא בחסד וברחמים עלינו.

מפשיטת רגל לפתיחת שפע אלוקי

ראיתי בעניין זה מעשה שהי', סיפור בלתי יאומן בעליל, שסיפר הצדיק המקובל ר' בניהו שמואלי, יש בישיבה שלו חדר שמוקדש לע"נ אלמנה גלמודה, והסיפור הי': שהי' יהודי שהיתה לו חנות במחנה יהודה, חנות ממש שוקקת חיים, מלאת עבודה, ופרנסה בכבוד רב, ויום אחד פתח אדם ממולו חנות עם אותם מוצרים, ומאותו יום הוא שאב לו את כל הלקוחות, עד שהוא כמעט נאלץ לסגור.

יום אחד הוא הלך לר' בניהו ושאל אותו: מה יהי' הוא הולך לפשוט רגל, וממש הגיע לפת לחם, אמר לו הרב: הרי אתה מאמין שאין אדם נוגע במוכן לחבירו כמלא נימה, אז בטוח שהכל לטובתך, ואז יעץ לו הר' לפתוח חנות קטנה במקום יותר זול, ובעז"ה תהי' הצלחה, והנה, כך עשה ב"ה והוא התחיל לאט לאט להצליח.

ומעל החנות החדשה שהוא שכר התגוררה אישה אלמנה גלמודה, והוא מאוד עזר לה, והיה נותן לה ותומך

ע"כ, אנחנו צריכים להוריד דמעות, ולהתפלל שנהי' שייכים לדבר הזה של אמת, כי הרי הפס' אומר: שְׁבִתְךָ בְּתוֹךְ מְרָמָה (ירמיהו ט, ה), שלא זו בלבד שהעולם הוא כ"כ עולם של שקר, ושקר סמך, אלא גם מאיתנו האמת עדיין מרוחקת, ועד כמה כל חיינו אנחנו יכולים לחיות בתוך איזה תרמית מטורפת, ועוד אנחנו מציירים את עצמינו "בצבעים" של צדיק, שכל כולנו צדק ויושר ומידו"ט.

וכמו שאמר אבא כהן ברדלא: ומה יוסף קטנן של שבטים כך, עאכו"כ אנחנו, או לנו מיום הדין, או לנו מיום התוכחה, שיבוא יום ונצטרך להביא את כל מעשינו בכור המבחן והמשפט, כִּי אֵת כָּל מַעֲשֵׂה הָאֱלֹ-קִים יָבֵא בְּמִשְׁפָּט עַל כָּל נֶעְלָם (קהלת יב, יד), על כל נעלם זה אומר על הדברים הנסתרים והנעלמים ביותר. עד כמה אדם יכול להיות גזלן, ורמאי, ורוצח, ומעשים הכי נוראים בעולם מבלי שהוא יודע שהוא עושה אותם.

חינויות לימוד המוסר...

ומכאן, עד כמה חשיבות לימוד המוסר כדי להכיר בכ"ז, ולזכך ולזכות את מעשינו, אולם לא זו בלבד, אלא בנוסף ע"כ צריך ג"כ לימוד הלכות, וכמו שמבואר בח"ח בהקדמה למשנ"ב מה יעזור לימוד מוסר אם גם אינו יודע את ההלכות, הלא הוא יכול לחשוב על דבר שהוא בסדר, ואינו יודע כלל שישנה כאן שאלה, ועל כל זאת, עד כמה צריך לבכות ולהתחנן לבעל הרחמים שירחיקנו מיצה"ר, ושלא יביאנו לידי ניסיון, ושיסיר שטן מלפנינו ומאחרנו, ושידבקנו במצוותיו ובתורתו, אכי"ר.

בה, יום אחד אחרי העבודה שהי' כבר ממש מותש ועייף, והיא נגשה אליו וביקשה אם הוא יכול לעלות אליה, כיון שהיא רוצה לדבר אתו, ואכן כך עשה, ואז היא אומרת לו: תשמע, דוד שלי השאיר לי ירושה 5 מיליון דולר, ואין לי למי לתת אותו, אתה האדם הכי קרוב אלי, ואני רוצה לתת אותו לך, וכך עשתה. והוא הקדיש לה חדר בישיבה של ר' בניהו שמואלי.

א"כ רואים כמה המתחרה הזה תחת זאת שרצה להציק לו אכן התברר שהיתה זאת לא פחות מאשר טובה גדולה עמו, כי רק בזכותו זה קרה. וע"כ צריכים אנו להשתדל כמה שיותר לחדד את ההכרה הזו שה-כ-ל ללא יוצא מן הכלל - בין מה שנראה לנו, ואף מה שלא נראה לנו - הכל הוא לטובתנו, והכל הוא בחסד עליון, ואי אפשר לדעת איזה מטמונות יכולות להיות תחת כל הקשיים שלנו.

התנפצות בין רגע של "גורד שחקים" של צדק

עוד עניין בפר'. וְלֹא יָכְלוּ אֲחָיו לַעֲנוֹת אֹתוֹ, כִּי נִבְהָלוּ מִפְּנֵיו (בראשית מה, ג), אומר ר' אביגדור מילר זצוק"ל: הם נבהלו מפניו מפני שהתברר להם שכ-ל חייהם היו בטעות, כי הרי לא הי' להם שום ספק, הם היו כ"כ ברורים ובהירים באמונה שלהם ובצדקת דרכם, ושהכל זה ע"פ דין, אבל התברר שכל ה22 שנה חיו בטעות.

קדושי עליון הללו, שאין לנו כל השגה לגבי גדלותם הנוראה, כל משך התקופה הזו חקרו ובדקו את מעשיהם, והיו בטוחים במאת האחוזים שהצדק עמהם, ולאחר כל ה"גורד שחקים" של הצדק הזה, פתאום ברגע אחד הכל קרס, פתאום ברגע הגילוי של: אֲנִי יוֹסֵף (בראשית מה, ג), התברר שהייתה כאן איזה שהיא נקודה של: וַיִּקְנְאוּ בוֹ (בראשית לז, יא).

הצורך לפשפש ולמשמש במעשינו

ו-אם בארזים נפלה שלהבת, מה נענה אנו אזובי הקיר? כמה פעמים אף אנו מאמינים ובטוחים בצדקת דרכינו, ושאונו פועלים ע"פ דין, וע"פ התורה, וע"פ האמת, ולא רואים שום צד אחר, וכמה יתכן שאין ספור פעמים אכן אנחנו טועים.

ניתן לקבל את הגליון במייל

e0527167700@gmail.com

לפרטים, לתרומות, להערות ולהארות

052-716-7700